

**Міністерство освіти і науки України
Київський національний торговельно-економічний
університет
Білоруський державний економічний університет
Будапештський економічний університет
Краківський економічний університет
Молдавська економічна академія**

**GLOBAL CHALLENGES OF NATIONAL ECONOMIES
DEVELOPMENT**

**CONFERENCE PROCEEDINGS
INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE**

Kyiv, 19 October, 2016

Part III

**ГЛОБАЛІЗАЦІЙНІ ВИКЛИКИ РОЗВИТКУ
НАЦІОНАЛЬНИХ ЕКОНОМІК**

**МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

(Київ, 19 жовтня 2016 року)

Частина III

Київ 2016

**Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу КНТЕУ
заборонено**

УДК 339.9
ББК У58
Г52

Global Challenges of National Economies Development =
Г52 Глобалізаційні виклики розвитку національних економік :
матеріали. Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 19 жовт. 2016 р.)
Ч. 3 / відп. ред. А.А. Мазаракі. – Київ : Київ. нац. торг.-
екон. ун-т, 2016. – 1190 с. – Укр., рос. та англ. мовами.
ISBN 978-966-629-794-8 (загальний)
ISBN 978-966-629-797-9 (Ч. 3)

У збірнику матеріалів конференції розглянуто актуальні питання розвитку зовнішньої торгівлі, національної інвестиційної системи, формування та реалізації промислової та аграрної політики, захисту економічної конкуренції, реформування суспільного сектора національної економіки, розвитку внутрішнього ринку, формування та забезпечення ефективності механізмів та інститутів розвитку національної економіки в умовах глобальних ринкових трансформацій. Висвітлено актуальні питання захисту національних економічних інтересів, забезпечення стійкості національної економіки до загроз економічній безпеці в умовах поглиблення міжнародної економічної інтеграції. Практична імплементація сформульованих нових підходів до державного регулювання економіки сприятиме підвищенню рівня економічної безпеки та зміцненню економічного суверенітету України.

Фахівці різних галузей економіки, державні службовці, представники бізнесу, наукових, освітніх і громадських організацій, викладачі та студенти знайдуть у збірнику корисну інформацію для подальших наукових досліджень, практичні рекомендації щодо розвитку національних економік в умовах глобалізаційних викликів.

Матеріали друкуються в авторській редакції.

УДК 339.9
ББК У58

Редакційна колегія: А.А. Мазаракі, відп. ред., д-р екон. наук, проф.; Н.В. Притульська, д-р техн. наук, проф.; С.В. Мельниченко, д-р екон. наук, проф.; В.М. Сай, канд. екон. наук, доц.; Н.М. Гуляєва, канд. екон. наук, проф.; О.А. Харченко, канд. техн. наук, доц.; Н.І. Ведмідь, д-р екон. наук, проф.; В.А. Осика, канд. техн. наук, доц.; Т.В. Канєва, канд. екон. наук, доц.; К.І. Ладиченко, канд. екон. наук, доц.

ISBN 978-966-629-794-8 (загальний)
ISBN 978-966-629-797-9 (Ч. 3)

© Київський національний торговельно-
економічний університет, 2016

<i>Кучаковська Н.О.</i> ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ СУБ'ЄКТІВ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ	230
<i>Лебська Т.К., Менчинська А.А., Очколяс О.М.</i> СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗШИРЕННЯ АСОРТИМЕНТУ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ З ГІДРОБІОНТІВ	242
<i>Лиса С.С.</i> РОЗДРІБНА ТОРГІВЛЯ УКРАЇНИ: КЛАСИФІКАЦІЯ ФОРМАТІВ ТА ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ	258
<i>Мережко Н.В., Золотарьова О.Г., Шульга О.С.</i> ТЕНДЕНЦІЇ ВІТЧИЗНЯНОГО РИНКУ ПРИРОДНИХ КАМ'ЯНИХ МАТЕРІАЛІВ	268
<i>Миколайчук І. П.</i> СОЦІАЛЬНО-ВІДПОВІДАЛЬНА ПОВЕДІНКА ПІДПРИЄМСТВ ТОРГІВЛІ НА ОСНОВІ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ	282
<i>Нескороджена Л. Л.</i> ПРАВОВИЙ РЕЖИМ МАЙНА СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ: ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ	296
<i>Осика В. А., Коптюх Л.А., Мостика К.В.</i> ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РИНКУ ПАКОВАННЯ ДЛЯ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ	304
<i>Осієвська В. В., Михайлова Г. М., Галько С. В.</i> СТАНДАРТИ ISO СЕРІЇ 9000 – НОВІ РЕАЛІЇ	314
<i>Пальчук П.М.</i> ДЖЕРЕЛА КОРПОРАТИВНОГО ПРАВА ТА ЇХ СИСТЕМА В ПРАВІ УКРАЇНИ	325
<i>Konstantin N. Pilkov</i> ARBITRABILITY OF COMMERCIAL DISPUTES IN UKRAINE.....	337
<i>Постова В.В.</i> ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА ПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ	343

decision on 6 June 2013. The respective ruling of the court of appeal was then upheld by the High Specialised Court of Ukraine for Civil and Criminal Cases (ruling of 17 November 2014).

Court decisions in this case allowed to come to a conclusion that disputes out of or in connection with agreements of sale of participation interests might be considered arbitrable. The fact that the courts never discussed the impact of the 2011 amendment to Article 12 of the CPC on the capability of corporate disputes to be settled by international arbitral tribunals implies that courts still apply Article 12 of the CPC to both domestic and international arbitration.

Постова В.В., асистент
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА ПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ

З кожним роком в Україні на регіональному рівні все активніше вдаються до дій з підвищення рівня інноваційного розвитку. Однак нинішній стан багатьох вітчизняних підприємств свідчить про багатофакторність причин і цілий комплекс проблем в даному секторі економіки.

Одним з економічних показників в сфері промислових інновацій є питома вага інноваційно-активних підприємств в загальній чисельності. Даний показник у відношенні організацій, що здійснюють технологічні інновації, знизився в 2015 році на 0,1% в порівнянні з 2014 роком: з 10,4 до 10,3% [1, с. 112]. Згідно з представленими даними, для промислових підприємств України характерна досить низька інноваційна активність. Несприйнятливості до нововведень – проблема, яка дісталася сучасній Україні у спадок. Але якщо в 70-90-х роках основна причина несприйнятливості до нової технології і техніки – галузеві бар'єри і роз'єднаність промисловості, то на початку XXI ст. причина інша: монополія на владу переплітається з величезним присвоєнням бюджетних коштів на всіх рівнях. У цих умовах інноваційний розвиток стає порожнім закликком, який не підкріплений реальними умовами для конкуренції. За результатами статистичного обстеження частка організацій, що здійснюють технологічні інновації в промисловості, за різними

видами економічної діяльності становить: обробні виробництва – 11,3%; видобуток корисних копалин – 6,6%; виробництво і розподіл електроенергії, газу і води – 1,3%. У хімічному виробництві в 2010 році питома вага організацій, що займаються здійсненням технологічних інновацій, склав 23,3%, у виробництві електрообладнання – 24%, у виробництві нафтопродуктів – 4,2% [1, с. 132].

В Україні поступово відбувається зміцнення позицій транснаціональних корпорацій. ТНК перекуповують українські заводи, що призводить до ліквідації невеликих інноваційно-виробничих центрів, які є по більшій мірі орендарями виробничих площ цих заводів [2, с.154]. Український інноваційний бізнес практично ніяк не захищений від тиску великих іноземних компаній, і нормальна конкуренція між ними неможлива.

З цієї причини багато підприємств не хочуть йти на ризик і виділяти значні суми на технологічні розробки, боячись надалі не отримати віддачі від вкладених коштів.

Для вирішення проблем подібного роду і активізації інноваційної діяльності промисловості необхідне відповідно розвинене інноваційне середовище, що сприяє генерації нових ідей і їх комерціалізації. Проблема формування інноваційного середовища, а також необхідних передумов вимагає детального вивчення в рамках розгляду «інноваційного середовища». Існує чимало підходів і концепцій вітчизняних і зарубіжних вчених.

Одним з перших, хто вивчав формування та підтримку інноваційного середовища в 80-х рр., був М. Кастельс. У роботі «Інформаційна епоха: економіка, суспільство і культура» він використовував це поняття для аналізу сукупних умов, що сприяють виробництву нових продуктів, ідей, ринків. На його думку, інноваційне середовище є «специфічна сукупність відносин виробництва і менеджменту, заснована на соціальній орієнтації, яка в цілому розділяє культуру праці та інструментальні цілі, спрямовані на генерування нового знання, нових процесів і нових продуктів» [3, с.142].

Вперше ж у економічний оборот термін «інноваційне середовище» (*innovation milieu*) був введений групою європейських дослідників інноваційного середовища GREMI (*Group de Recherche Europeen sur les Milieux Innovateurs*), що складається з 25 чоловік. Ще в середині 80-х рр. дана група вчених проводила емпіричний і теоретичний аналіз характеристик середовища, що вивчили досвід більше ніж 12

європейських територій [3, с.21]. Основні концепції зарубіжних вчених щодо інноваційного середовища зведені в табл. 1.

Таблиця 1

Підходи зарубіжних вчених щодо інноваційного середовища

№ з/п	Автор / пропонувана концепція	Сутність концепції
1.	R. Samagni (1991 р.)	Інноваційне середовище – «сукупність мережевих складних неформальних соціальних відносин на обмеженому географічному просторі, часто визначають зовнішній імідж і особливі специфічних внутрішніх уявлень «Приналежності», які стимулюють інноваційність території через синергетичність і процеси колективного навчання»
2.	Концепція «близькості» (початок 90-х)	«Близькість» сприймається набагато ширше, ніж географічна близькість елементів, які формують базу для кластерів. Розвиток внутрішніх можливостей для організації є попередньою умовою для того, щоб соціальна близькість грала роль у формуванні синергії між місцевими фірмами. Інноваційне середовище являє собою певний набір інструментів, який визначає необхідні умови для ефективного розвитку інновацій
3.	Концепція «агломерації» (J.Kolehmainen)	Дана концепція заснована на «теорії оптимального розміщення промислового виробництва». Концепція інноваційного середовища передбачає наявність певних елементів середовища, що здійснюють і стимулюють інноваційну діяльність, крім того передбачає наявність таких інститутів як відносини, норми поведінки, правила, сформовані в певному просторі
4.	Концепція через «призму» соціальних мережей	Інноваційне середовище – це сукупність підприємств, інститутів і соціальних зв'язків, які створюють потенційну базу для виникнення інноваційних мереж. Воно складається з неловимих відносин між людьми, здатних у разі потреби трансформуватися в сильні інноваційні мережі
5.	Lu Xingqi, Zhang Hongle.	Інноваційне середовище складається з декількох рівнів: жорстке (відчутне) оточення (матеріальні об'єкти: лабораторії, обладнання і персонал, що працює в них) і м'яке (невловиме) оточення (людське середовище: академічне середовище, науковий дух, гнучкі напрямки дослідження)

В основних концепціях зарубіжних авторів спостерігаються різні підходи до тлумачення «інноваційного середовища». Більшість з них базуються на роботах групи дослідників GREMI і мають інституційний характер. Інноваційне середовище, на думку деяких вчених, природно виникає і існує досить тривалий час [3, с.45].

У вітчизняній практиці також можна зустріти різні думки стосовно трактування даного поняття. Е.В. Йоду в своїй роботі термін «середовище» використовує відповідно до загальноприйнятих (в громадських і природних науках) методологічними підходами для вивчення впливу цілісної системи чинників зовнішнього оточення об'єкта на його життєдіяльність або можливість існування [6, с.59]. Т.П. Черемисина інноваційне середовище являє як середу, здатну генерувати, комерціалізувати і втілювати інноваційні ідеї в формі ліквідного та конкурентоспроможного товару, послуги [6, с.61]. Н.О. Чистякова пропонує розглядати інноваційне середовище як сукупність певних елементів, що формують передумови для розвитку інноваційних процесів [5, с.25].

Таким чином, існує безліч інтерпретацій поняття «інноваційне середовище», але всі вони зводяться до загального визначення – це сукупність умов і факторів, що діють всередині і за межами інноваційної системи та що впливають на здійснювану промисловим комплексом інноваційну діяльність.

Для детального вивчення складових елементів інноваційного середовища представимо ідеї деяких дослідників в табл. 2.

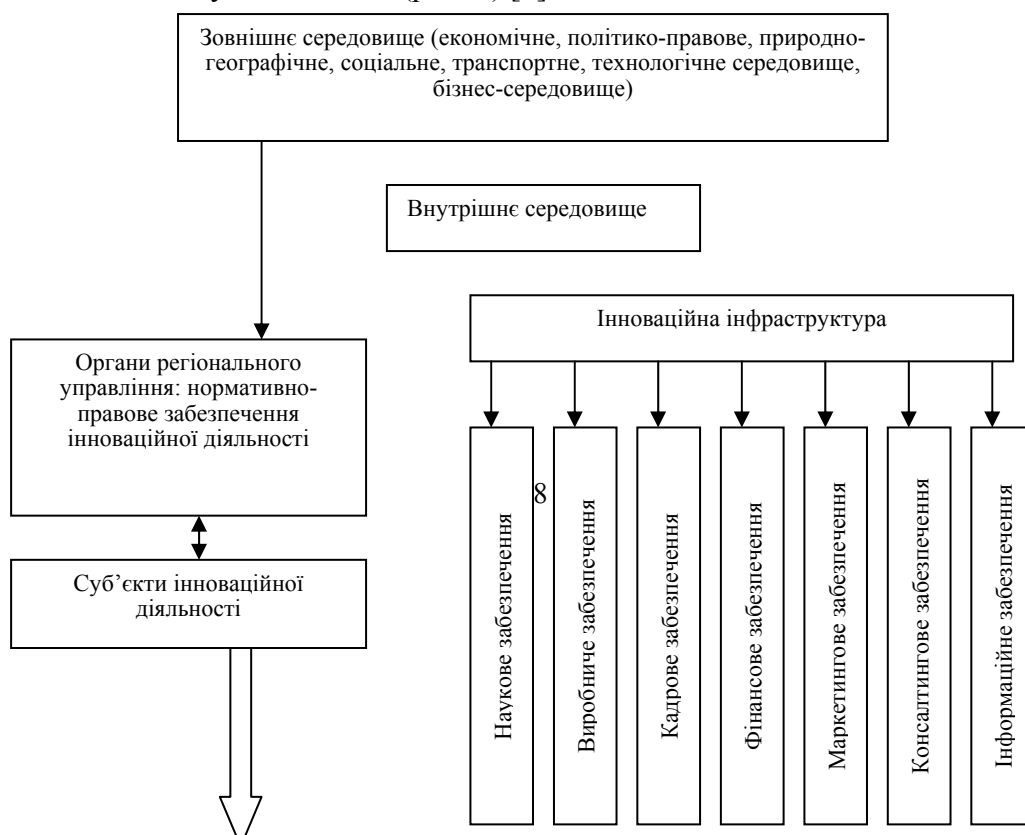
Таблиця 2

Основні елементи (об'єкти і відносини) інноваційного середовища

Автор	Складові елементи
Г.А. Унтра	1. Юридичні та фізичні особи: творці нововведень (інноватори), суб'єкти нововведень (замовники), підприємств-виробників нової техніки, інвестори, інноваційні посередники, держава і споживачі нововведень 2. Сукупність законодавчих норм, формальних і неформальних правил, що впливають на взаємодію між ними

С.Е. Тихонова	Інноваційне середовище регіону: 1. Зовнішні умови, які формують інноваційний клімат: – нормативно-законодавче регулювання інноваційної діяльності; – інституційні структури; – інститути розвитку інновацій (фінансові та нефінансові); – світові науково-технічні тенденції; – соціальні інститути. 2. Внутрішнє середовище, виражена готовність промислового комплексу генерувати ідеї.
А.І. Дергунов	I. Зовнішні умови – правові інститути та структурні фактори (фінанси, освіта, законодавство), які визначають можливість для інноваторів II. Трансферні фактори – людські, соціальні, культурні фактори, які визначають передачу, розподіл та обмін інформацією між суб'єктами інноваційної діяльності III. Генератор інновацій

Таким чином, інноваційне середовище являє собою певну систему, утворену такими основними структурами як середовище, що виробляє знання (вузівський сектор, академічний сектор, поодинокі дослідники і винахідники та ін.). Система передачі знань за допомогою інформаційного супроводу інноваційного процесу (інформація про розробки, патенти та ліцензії, замовлення та ін.), організації-інвестори, суб'єкти ринкової інноваційної інфраструктури, нормативно-законодавче регулювання інноваційної діяльності, а також середовище споживання знань (бажання і готовність промислових підприємств впроваджувати інновації та реальна потреба в їх здійсненні). Виходячи з цього, структура інноваційного середовища промислового комплексу виглядає наступним чином (рис. 1) [3].

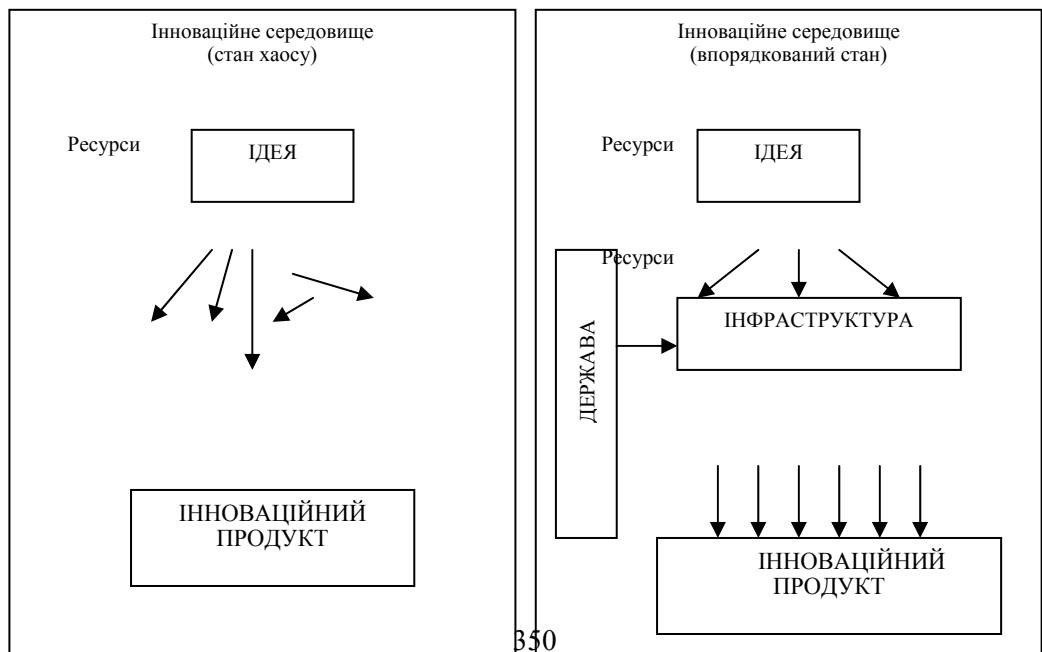
Рис. 1. Структура інноваційного середовища

Таким чином, інноваційне середовище промислового комплексу слід розглядати як систему, що складається із сукупності зовнішніх умов, що сприяють інноваційному розвитку, а також внутрішньої складової, яка характеризується готовністю підприємств промислового комплексу до інноваційних рішень як суб'єктивний чинник інноваційної сприйнятливості. Даний підхід дозволяє розглянути інноваційне середовище через призму сукупних організаційно-економічних характеристик, що визначають можливості і умови розвитку інноваційних процесів. Розглядаючи інноваційне середовище з позиції системи, не варто забувати про те, що на неї, як і на будь-яку іншу систему, впливають різні фактори, як сприяють, так і перешкоджають її функціонуванню. Відзначимо, що ефективній взаємодії підприємств з інноваційним середовищем сприяють інвестори (представники фінансового середовища), інноваційні посередники (інформаційне

середовище), а також учасники соціального та екологічного середовищ [4, с.24].

Таким чином, важливою умовою ефективного функціонування і підтримки стійкого стану інноваційного середовища є її компромісна взаємодія з елементами фінансового, інформаційного, екологічного, соціального середовища, так як відносини учасників інноваційного процесу постійно супроводжуються інформаційними, фінансовими та іншими потоками.

Крім того, необхідною умовою формування та підтримки інноваційного середовища промисловості на мезорівні виділимо державну участь в регулюванні інноваційних процесів (рис. 2) [8].

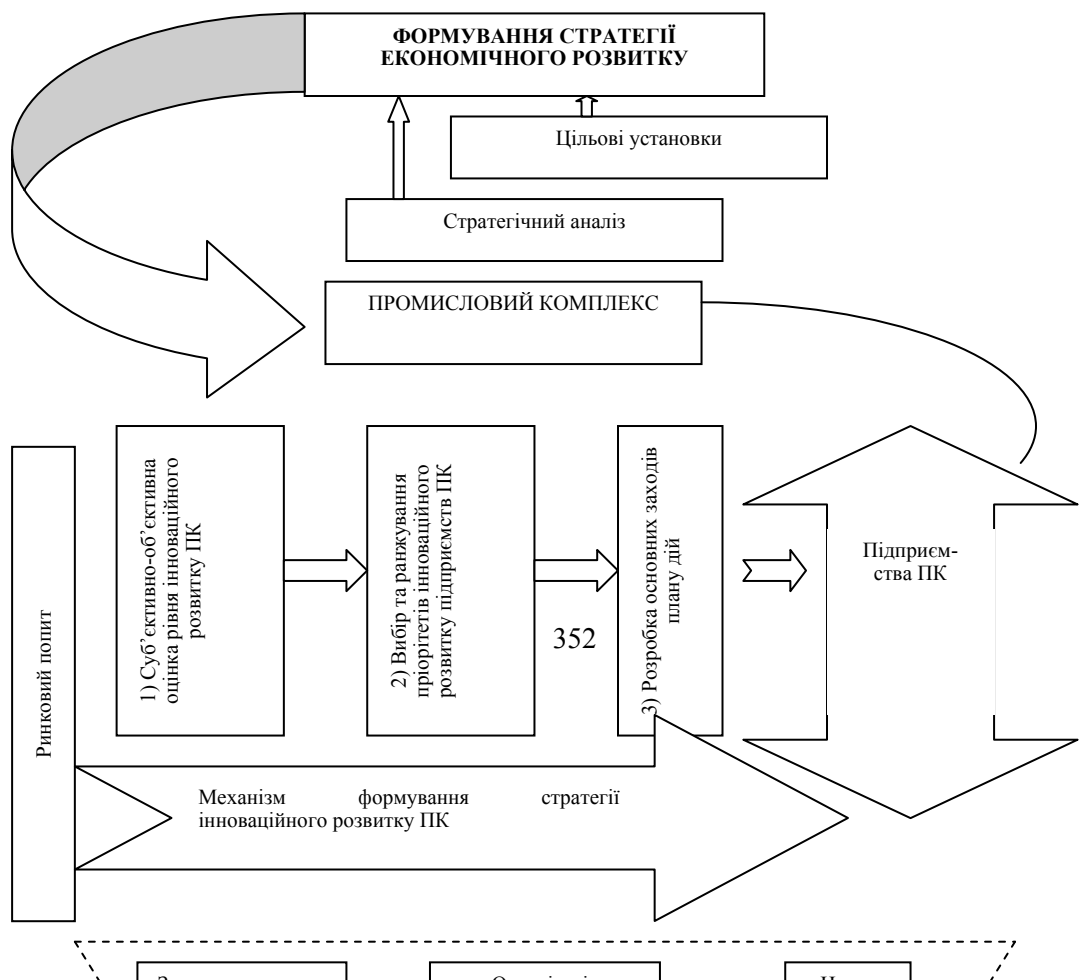
Рис. 2. Формування і функціонування інноваційного середовища промисловості

Держава, виступаючи в ролі регулятора інноваційних взаємодій в господарському середовищі (наприклад, створення з коштів бюджету спеціальних фондів для кредитування інноваційних проектів та ін.), сприяє підвищенню її інноваційної активності і сприйнятливості. Інфраструктура, як зазначає Є.В. Йоду, дозволяє структурувати та впорядковувати складні ресурсопотоки, збільшуючи, таким чином, сумарний потік [7, с.55]. Це дозволяє підтримувати стан інноваційного середовища на життєздатному рівні, а сам інноваційний процес доводити до логічного завершення. Однак, для того, щоб інноваційній продукції пройти свій шлях від ідеї до виходу на ринок і до кінцевого споживача, мало існування лише добре розвиненої і безперервно функціонуючої інфраструктури. Як було зазначено раніше, для інновації характерна така властивість як ризикованість, і визначити її «долю» дуже складно. Вихід на ринок, будучи невідомим споживачеві, може не увінчатися успіхом. У зв'язку з чим, потрібний системний підхід до передбачення майбутнього. А для своєчасної реалізації сформованого плану дій, як і для будь-якої іншої системи, необхідний систематичний контроль. Іншими словами, потрібен інструмент, який здатний при формуванні і реалізації стратегії враховувати різного роду чинники і виробити вірний орієнтир з урахуванням закономірностей розвитку досліджуваного процесу в майбутньому. Це зумовлює необхідність існування механізму формування та реалізації стратегії інноваційного розвитку підприємств промислового комплексу, як раз і виступає необхідним для формування і реалізації стратегії інструментом. Роль даного механізму може бути виражена на різних рівнях управління – від окремо взятого підприємства до національної системи в цілому. На рисунку 3 обґрунтовано сутність механізму і його призначення на регіональному рівні.

Таким чином, механізм формування і реалізації стратегії інноваційного розвитку підприємств ПК безпосередньо впливає на

національну стратегію інноваційного розвитку країни, що ще раз доводить необхідність і доцільність його існування.

Про необхідність розробки механізму формування стратегії інноваційного розвитку підприємств ПК також свідчать незадовільні показники нинішнього стану інноваційної діяльності вітчизняного промислового комплексу. За даними Центру досліджень і статистики науки тільки 5-6% українських промислових підприємств ведуть розробку і впровадження технологічних інновацій. Інноваційна продукція України в загальному обсязі ВВП сьогодні не набирає і 1% [8, с.181].

Рис. 3. Роль механізму формування стратегії інноваційного розвитку підприємств промислового комплексу в моделі формування стратегії інноваційного розвитку

Цей стан справ в українському промисловому комплексі обумовлює необхідність формування сприятливих умов, в яких можливо буде досягти активізації інноваційної діяльності підприємств. Відсутність системи організації інноваційної діяльності ще раз зумовлює необхідність розробки механізму формування і реалізації стратегії інноваційного розвитку ПК.

Сама ж стратегія являє собою план дій, заснований на минулому досвіді функціонування підприємств і містить ряд пріоритетних напрямків інноваційного розвитку ПК [9, с.151]. Стратегія повинна ґрунтуватися на розроблених Президентом пріоритетних напрямків, але з урахуванням особливостей середовища, в яких протікає інноваційна діяльність ПК [9, с.118].

На практиці виділяють наступні основні пріоритетні напрямки стратегії інноваційного розвитку підприємств ПК, які зараз є важливими серед всіх пріоритетних напрямків [9, с.128]:

- 1) стимулювання існуючих промислових підприємств до використання інновацій;
- 2) залучення зовнішніх інвестицій;
- 3) стимулювання створення малих інноваційних підприємств;
- 4) створення ефективної інфраструктури для підтримки інновацій;
- 5) підвищення рівня інноваційної культури в регіоні.

Основний зміст, цілі та завдання перерахованих напрямків зведені в табл. 3 [9, с.138].

Таблиця 3

Пріоритетні напрямки стратегії інноваційного розвитку підприємств промислового комплексу

Напрямок 1. Стимулювання існуючих промислових підприємств до використання інновацій	
Ціль	Сприяння існуючим підприємствам в активному використанні інновацій всього спектра напрямів (технологічних інновацій, інновацій в області менеджменту, фінансів та ін.).
	<ol style="list-style-type: none"> 1) забезпечення регулярної інформації промислового комплексу з боку науково-освітнього комплексу про наявні розробки, з боку органів державної влади та місцевого самоврядування, а також організацій інноваційної інфраструктури про наявність кваліфікованих кадрів, можливості просування продукції та ін.; 2) створення офісів комерціалізації технологій при організаційній та фінансовій підтримці органів державної влади, самоврядування та керівництва установ науково-освітнього комплексу;

Завдання	<p>3) забезпечення організаційної та фінансової підтримки органами державної влади та місцевого самоврядування, організаціями інноваційної інфраструктури, керівництвом наукових установ спільних заходів представників бізнесу та наукових представників;</p> <p>4) здійснення організаційної підтримки органами державної влади роботи в компаніях студентів, аспірантів, молодих фахівців;</p> <p>5) здійснення організаційної підтримки по залученню коштів державного бюджету, а також грантової підтримки органами державної влади дослідно-конструкторських робіт (ДКР), що проводяться підприємствами на умовах паритетного фінансування;</p> <p>6) здійснення організаційної, інформаційної, кадрової, фінансової підтримки органами державної влади та місцевого самоврядування, організаціями інноваційної інфраструктури, реалізації підприємствами інноваційних проектів в рамках регіонального закону</p>
Напрямок 2. Залучення зовнішніх інвестицій	
Ціль	Використання конкурентних переваг промислового комплексу для залучення інвестицій в регіон
Завдання	<p>Організаційна підтримка та створення умов:</p> <p>1) для залучення фінансів з боку органів державної влади та місцевого самоврядування, а також організацій інноваційної інфраструктури, в тому числі з можливістю просування інвестиційної привабливості промислового комплексу в регіоні;</p> <p>2) з боку органів державної влади розвитку народних контактів в обраних секторах аж до створення науково-освітніх центрів;</p> <p>3) для залучення організацій науково-освітнього комплексу, організацій інноваційної інфраструктури, підприємств з метою створення науково-технологічного парку;</p> <p>4) для створення спільних підприємств і відкриття філій</p>
Підготовча робота	<p>— аналіз міжнародної діяльності організацій регіонального науково-освітнього комплексу і вибір наукових секторів, в яких отримані наукові результати світового рівня і встановлені міжнародні контакти як з науковими організаціями, так і з компаніями;</p> <p>— формування пакету умов, що створюють максимально сприятливу атмосферу для потенційних інвесторів</p>
Напрямок 3. Стимулювання створення малих інноваційних підприємств	
Ціль	Створення умов для зростання нових малих інноваційних, технологічно орієнтованих підприємств, в тому числі виділяються з наукових установ

	<p>1) організація в вузах курсів з підприємництва;</p> <p>2) створення реально діючих бізнес-інкубаторів, які надають новим компаніям приміщення і консалтингову підтримку;</p> <p>3) створення системи підготовки підприємницьких проектів за участю органів державної влади та місцевого самоврядування, організацій інноваційної інфраструктури, керівництва вузів і наукових установ;</p>
Завдання	<p>4) створення системи просування інноваційної продукції нових підприємств в Україні і за кордоном за підтримки органів державної влади та місцевого самоврядування, а також організацій інноваційної інфраструктури;</p> <p>5) підготовка і формування за допомогою фінансових структур, приватних осіб і організацій інноваційної інфраструктури за підтримки органів державної влади інвесторів для нових технологічних компаній</p>
Підготовча робота	<p>– аналіз проблем, що виникають при створенні та розвитку малих інноваційних підприємств на основі досвіду існуючих організацій;</p> <p>– аналіз реальних можливостей організацій інфраструктури, що підтримують початківці малі інноваційні підприємства;</p> <p>– створення умов для розвитку малих інноваційних підприємств в ключових технологічних секторах;</p> <p>– досягнення консенсусу з керівниками наукових установ з питання створення нових малих інноваційних підприємств</p>
Напрямок 4. Створення ефективної інфраструктури для підтримки інновацій	
Ціль	Створення ефективно працюючої інфраструктури, що сприяє швидкому розвитку інноваційної діяльності промислового комплексу
Завдання	<p>1) створення відсутніх елементів інноваційної інфраструктури за підтримки органів державної влади та місцевого самоврядування;</p> <p>2) розвиток зовнішніх зв'язків інноваційної інфраструктури;</p> <p>3) організація заходів, що сприяють розвитку інфраструктурної мережі;</p> <p>4) забезпечення незалежної регулярної оцінки інноваційної діяльності промислових підприємств</p>
Підготовча робота	<p>– аналіз реальних послуг і можливостей кожної існуючої організації інноваційної інфраструктури;</p> <p>– аналіз потреб і попиту на послуги організації інноваційної інфраструктури з боку промислового комплексу. Зіставлення попиту і послуг;</p> <p>– формування мережі організацій інноваційної інфраструктури</p>
Напрямок 5. Підвищення рівня інноваційної культури в регіоні	
Ціль	Максимально ефективного використання людських ресурсів для реалізації різних напрямів інноваційної стратегії

Завдання	1) організація курсів для навчання персоналу підприємств; створення органами державної влади умов, що стимулюють участь підприємств у даному процесі; 2) організація вузами навчання високопрофільних консультантів для організацій інноваційної інфраструктури з їх стажуванням на виробничих підприємствах в Україні і за кордоном; 3) цільова підготовка кадрів вищими та середніми професійними навчальними закладами для зростаючих інноваційних виробництв, в тому числі з використанням механізму держзамовлення; 5) підвищення інноваційної культури на всіх рівнях освіти
Підготовча робота	– аналіз потреб в навчанні різних цільових груп; – підготовка схем і програм навчання; – вибір і підготовка викладачів

Таким чином, виділимо основні складові стратегії інноваційного розвитку підприємств промислового комплексу:

- нормативно-правове забезпечення інноваційного розвитку ПК;
- стимулювання промислового комплексу до використання інновацій;
- створення і розвиток інфраструктури підтримки ПК;
- розвиток системи інноваційного інвестування;
- підвищення рівня інноваційної культури на мезорівні;
- формування високопрофільних управлінців у владних структурах;
- створення системи підготовки та перепідготовки кадрів для інноваційної діяльності;
- інформаційне забезпечення інноваційної діяльності (створення баз даних, сайтів з найважливіших винаходів, проектів та ін.);
- підтримка проривних напрямків технологічного розвитку. З огляду на те, що в даний час у багатьох регіонах відсутні достатні ресурси для реалізації всіх напрямків технологічного прориву промисловості, слід сконцентруватися на найбільш перспективних інноваційно-ринкових нішах. На вирішення цього завдання спрямований механізм реалізації стратегії інноваційного розвитку ПК, що дозволяє оцінити рівень його готовності до інноваційних перетворень, виділити інноваційні пріоритети, потенціал комплексу та ін.

В даний час відсутнє однозначне трактування поняття механізму інноваційного розвитку ПК, а також пророблена структура механізму формування та реалізації стратегії інноваційного розвитку ПК. У зв'язку з чим, дане питання потребує додаткового опрацювання.

Термін «механізм» в наукових працях був введений в обіг в другій половині 60-х років ХХ ст. і, не дивлячись на свою відносну

новизну, набув широкого поширення [10, с.192]. У роботі Е.А. Герасимової «механізм» – певний інструментарій, що допомагає зробити процеси ефективними [10, с.129]. Даний механізм спрямований на забезпечення взаємозв'язку минулого досвіду підприємств з реальністю подій. Механізм – це система комунікацій, в якій учасники надсилають один одному сигнали за заздальгідь відомими правилами і отримують планований результат; таким чином механізм ототожнюється з поняттям алгоритму. На рис. 4 схематично відображено поняття механізму [10, с.182].

Як бачимо, механізм є якийсь упорядкований процес.

Для введення поняття «механізм формування стратегії інноваційного розвитку підприємств промислового комплексу» слід уточнити, що необхідно розуміти під промисловим комплексом.

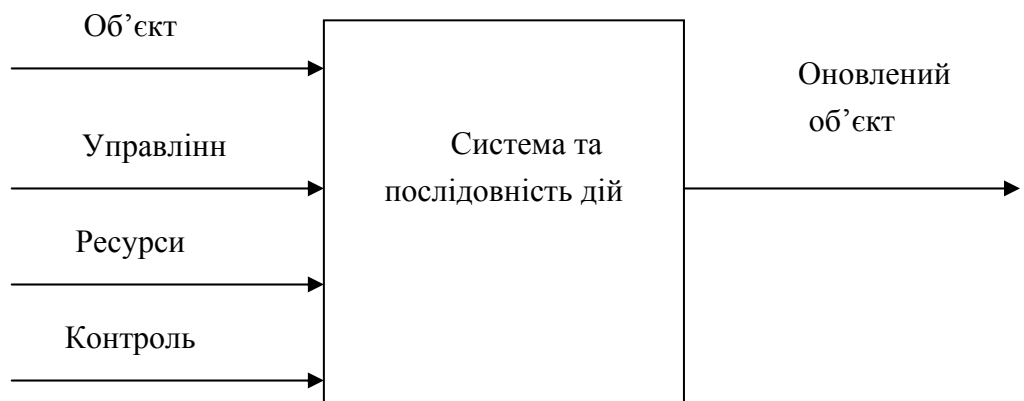

Рис. 4. Коротка схема поняття «механізм»

Промисловий комплекс визначено як сукупність, основна діяльність яких у сфері науки і виробництва спрямована на реалізацію інтересів держави, національної безпеки і здоров'я людини, збереження можливостей розробки і виробництва наукоємної конкурентоспроможної продукції. У наукових колах в цілому під промисловим комплексом розуміється деяка сукупність промислових підприємств, що розглядаються як єдине ціле [10, с.182].

Таким чином, під механізмом формування стратегії інноваційного розвитку промислового комплексу будемо розуміти послідовний процес формування комплексу заходів за допомогою скоординованої діяльності зацікавлених організацій з різних сфер: науки, бізнесу, освіти, влади та ін., що сприяють підвищенню конкурентоспроможності підприємств промислового комплексу.

Відзначимо, що основними елементами пропонованого механізму є оцінка рівня інноваційного розвитку підприємств промислового комплексу і розробка методичних рекомендацій щодо визначення заходів на етапі формування стратегії інноваційного розвитку підприємств ПК.

Розробка плану дій та етапів його реалізації враховує динаміку інноваційного розвитку промислового комплексу, вплив зовнішніх і внутрішніх факторів, а також наявність умов для успішної реалізації стратегії.

Важливим початковим етапом формування стратегії є аналіз стартових умов інноваційного розвитку промислового комплексу в конкретному регіоні, мета якого полягає у виявленні значущих негативних і позитивних тенденцій, факторів, що перешкоджають і стимулюють розвиток інноваційного процесу, а також оцінки перспектив розвитку ПК. Тому питання суб'єктивно-об'єктивної оцінки стану інноваційної діяльності ПК слід приділити окрему увагу.

Література

1. Белова Е.А. Управление инновационной деятельностью предприятия // Проблемы развития предприятий: теория и практика: Материалы Всерос. научно-практической конференции. – Самара: Изд-во Самар.гос.экон.акад., 2004. – 256 с.
2. Бузько И.Р., Дмитренко И.Е., Сущенко О.А. Стратегический потенциал и формирование приоритетов в развитии предприятий. Монография. – Алчевск: Изд-во ДГМИ, 2012. – 216 с.
3. Гунин В.Н., Баранчев В. П. Управление инновациями: 17-модульная программа для менеджеров «Управление развитием организации». Модуль 7. – М.: ИН– ФРА-М, 2010. – 272 с.
4. Завальнюк В.В. Фактори і принципи формування інноваційного потенціалу підприємств машинобудування // Міжнародний науковий журнал «Науковий огляд». – 2015. – Т. 9. – №. 10. – С. 20-28
5. Коробейников О.П. Роль инноваций в процессе формирования стратегии предприятия // Менеджмент. – 2010. – №3. – С.26-33
6. Краснокутська Н.В. Інноваційний менеджмент.–К.:КНЕУ, 2013.–504 с.
7. Ландик В. Управление инновационным потенциалом предприятия в условиях переходной экономики: проблемы и опыт // Економіст. – 2011. – № 12. – С. 52-57
8. Перерва О.Л. Экономика и управление инновационными процессами на промышленном предприятии: теория, методология, практика: Монография. – М.: Издательство МГТУ им. Н.Э. Баумана, 2005. – 280 с.

9. Савчук А. В. Теоретические основы анализа инновационных процессов в промышленности: Монография / НАН Украины. Ин-т экономики промсти. – Донецк, 2013. – 448 с.
10. Тимошенко Л.М. Інвестиції та інвестування в соціалізації економіки України: теорія, методологія, перспективи: монографія / Л.М. Тимошенко, Н.М. Дєєва.–Дніпропетровськ: Пороги, 2009.–509 с.

Прима В.В., к.ф.н.,
доц. каф. іноземної філології
та перекладу

Київський національний торговельно-економічний університет

ТЕРМІН «ТУРИЗМ» ЯК ОБ'ЄКТ ЛІНГВІСТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В ПРОЦЕСІ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Глобалізація світової економіки, що динамічно розвивалась у 1990-х рр. – на початку ХХІ ст., вплинула і на розвиток туристичного сектору. Зростання попиту на туристичні послуги призвело до утворення гострої конкуренції та поширення багатьох наднаціональних корпорацій у туристичній торгівлі та готельній індустрії [1]. Розповсюджене використання найновітніших технологічних рішень, поряд із іншими сучасними засобами транспорту, комп'ютерними системами бронювання та резервування готелів, продажем туристичних подорожей чи сучасних ліній обслуговування призвело до зародження феномену міжнародного масового туризму, який отримав назву «технізований туризм». Сучасний туризм відкриває особливості масового туристичного продукту разом із його стандартизацією та серійним виробництвом, спеціалізацією та різноманітністю його пропозицій, а також із сучасним продажем та рекламою, часто віртуальною. Розвиток світової економіки туризму є результатом задоволення людських потреб, починаючи з потреби на відпочинок та дозвілля, відновлення фізичних сил, споживацьких потреб і закінчуючи розумовими потребами: новий досвід, сприйняття та пізнання [2]. Значення та роль туризму на регіональному та міжнародному рівнях можна помітити завдяки обсягу туристичних маршрутів, кількості робочих місць у туризмі та суміжних галузях, обсягу валютних надходжень завдяки туризму та витратам на

Наукове видання

**GLOBAL CHALLENGES OF NATIONAL ECONOMIES
DEVELOPMENT**

**CONFERENCE PROCEEDINGS
INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE**

Kyiv, 19 October, 2016

Part III

**ГЛОБАЛІЗАЦІЙНІ ВИКЛИКИ РОЗВИТКУ
НАЦІОНАЛЬНИХ ЕКОНОМІК**

**МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

(Київ, 19 жовтня 2016 року)

Частина III

Формат 70x100/16. Ум. друк. арк. 95,94. Тираж 80 пр. Зам. 1024.

Видавець і виготовлювач

Київський національний торговельно-економічний університет
вул. Кіото, 19, м. Київ-156, Україна, 02156

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи серія ДК № 4620 від 03.10.2013 р.